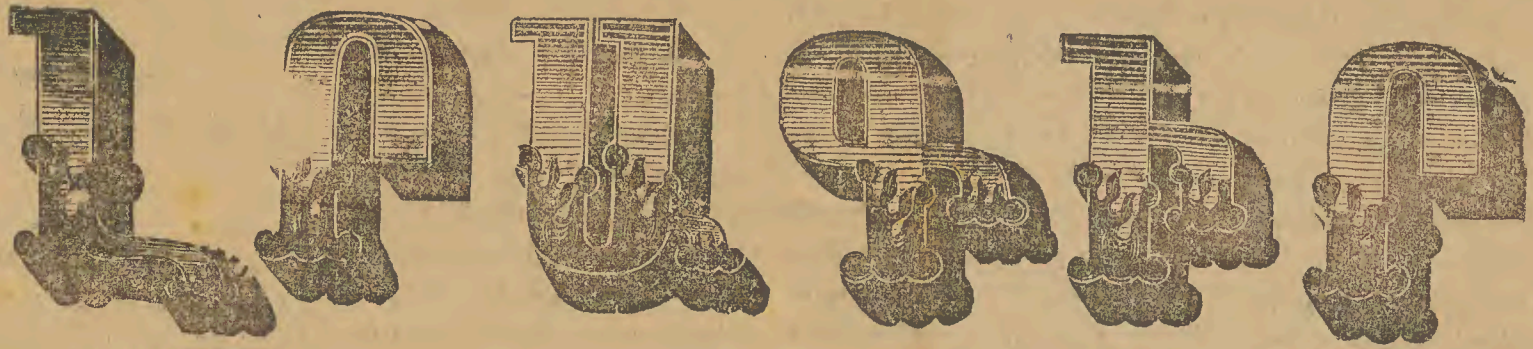

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԱՐԴԻՐ

ԵՒ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻԻՆՊԵՆՏՆԱՆ

ԽՄԱՐԴԱՏՈՒՆ

Պատկերա ընդհանուր խաղաղ
հրաժեշտի զեմը Սամուր փո-
շոց թիւ 12

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ԹԵՐԹԸ 3 ՂԵՆ ԹՈՒՂԹԻՆ

ԲԱՃԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՆԵՐԵՎ

Կ. ՊՅՈՒՄ ԿԱՄԱՐ

Տարեկան	772.	100
Վեցամսեայ		50
Եռամսեայ		25

ԳԱՆԱՊԱՅ ԿԱՄԱՐ

Տարեկան	772.	150
Վեցամսեայ		75
Եռամսեայ		40

Օտար երկիր տրկն. 40 ծր.ք.

Ա. Զ. Գ.

ՀԱՐԱՐՈՅԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻ.
ՆՅՈՒՆ, ԸՍՏ ՎԵՐՋԻՆ ԽՆՈՐԻՆՈՒ.
ԹԵՄԱՆ, ԹՊԺԱՂԱՐԱԺԵՆ ՈՍԿԵ.
ՎԵՐԱԺԻ ՎԵՐԱԺԵՆՈՒ. ՀԱՐԿԱԳՐԸ.
ԼԱԺ ԽՆԵՐՈՎ, ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐ.
ԴԱՅ ԴԵՆ ԵՍ ԲԱՆԵՐԻՔ ԱՅՈՒՄ.
ՆԱԺԱՄԱՆՆ ԴԵՂ ԵՂ ՆՈՅՆ ՀԱՂԱՅԻՆ.
ՀԱՄԵՄԱՏ ԵՂԱԺ ԿԻՍՈՎԻՆ ԶԵՂ.
ՀՈՒՄԸ ՀԵՄԵՆԵՐ ԿԵՐԱԿԻՆ ԿԱՐ.
ԴԱՂԻՐԱԺ Է:

Ապրիլ 1ին	լրանալիք բա.
ժաննորդութեան	պայմանաժամը
լրացած է մարտ 15ին:	
Մայիս 1ին	պայմանաժամը կ'ընդ Ապր. 1ին.
Յունիս 1ին	» » 15ին.
Յուլի 1ին	» » մայիս 1ին.
Օգոստոս 1ին	» » 15ին.
Սեպտեմբեր 1ին	» » յունիս 1ին.
Հոկտեմբեր 1ին	» » 15ին.
Նոյեմբեր 1ին	» » յուլիս 1ին.
Դեկտեմբեր 1ին	» » 15ին.
80 յնվ. 1ին	» » 79 օգոստ. 1ին
80 փետ. 1ին	» » 15ին
80 մարտ 1ին	» » սեպտ. 1ին

Իսկ այն բաժանորդքը, որոց
պայմանաժամն արդէն լրացած
ըլլալով, ցարդ չեն վճարած եւ
կ'ընտրուանկեն տակաւին թերթ
ստանալ, ոսոնք ալ մեր այժ-
մու բաժանորդագրութեան
պայմանին համեմատ՝ պարտին
ու՛նեցէ՛ք վճարել իրենց բաժա-
նորդագրինը:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՓՈՒՍՆՈՐԴԻՆ ՀԱՃԱՐՈՒՄԸ

Իզմիրեան սրբազան պատ-
րիարքական փոխանորդ կընտ-
րուի, և անդէն կ'հրաժարի,
անձնական հիւանդութիւնը
պատճառ ցոյց տալով:

Իւր կուսակից խմբակէն մէկ
քանի երեսփոխանք, սոյն հրա-
ժարուինը պատճառաբանեալ
ուզելով նկատել, դորա քուէի
դրուիլը ետ ձգել կ'տան:

Ասի երկու պատճառէ կըր-
նար յառաջ դալ, կամ այն է
որ այս հրաժարականին քուէի
դր. պատճառ, ետ ձգել տալու հա-

մար՝ դմա պատճառաբանեալ
հրաժարագրի մը հանգամանքը
կուզէր ընծայել, առանց ըս-
տուզիլ ուրիշ գաղտնի պատ-
ճառ մը կենալու, և կամ այն
է որ իզմիրեան սրբազան իրօք
պատճառ մ'ունէր հրաժարելու
զոր ի վեր հանելն խոհեմութիւն
չէր համարած:

Առաջին պարագային մէջ,
եթէ իզմիրեան սրբազան ուրիշ
ներքին և գաղտնի պատճառ
մը չունենալով, մինակ անձնա-
կան տկարութեանը համար կը
հրաժարէր, զինքն ընտրող խմբ-
բակը դիտմամբ այդ հրաժա-
րագրին քուէի դրուիլը ետ ձգ-
գելու կաշխատէր ուրեմն, Պատ-
րիարքին հրաժարականը նախա-
դաս խնդիր ընելով, որպէս զի
եթէ Պատրիարքին հրաժարա-
կանը ընդունուի, և ինչպէս որ
ալ հաւանական էր թէ պիտի
ընդունուէր, եթէ վիճարանու-
թեանց հոսանքին ու ընթացքին
նայուի, այն ատեն իզմիրեան
սրբազանը ընտրող կուսակցու-
թիւնը կամ խմբակը անմիջա-
պէս յառաջ անցնելով պիտի
կարենար ըսել թէ՛ «բայտ ո-
արուժայժ Տեղապահ մը պէտք
է ընտրել, քանի որ պատրի-
արքական աթոռը թափուր է,
և ըստ որում իզմիրեան սրբ-
ազանն ալ արդէն ընդհ. ժո-
ղովոյ մեծամասնութեան ընտրե-
տուած պատրիարքական փոխա-
նորդ մն է, որոյ հրաժարա-
կանը դեռ չէ ընդունուած,
ապա ուրեմն փոխանակ նոր
տեղապահ մը ընտրութեանը
հանձնարկելու, արդէն ընտրե-
տուած անձին պատրիարքական
«փոխանորդի պաշտօնն ու ա-
նունը» պատրիարքական-տեղա-
պահի անունն ու պաշտօնին
ակփոխակերպենք, և այնպէս
ալ Բ. Դրան կ'ծանուցանեմք,
«որով ոկէ դժուարութիւն ալ
«վերցած կըլլայ»:

Այս ըլլալու էր իզմիրեան
սրբազանի կուսակից խմբակին
էլանը կամ Բ-էնիքը, երբ նորա
հրաժարագիրը պատճառաբան-
եալ ուզելով նկատել, պատրի-
արքի հրաժարականէն յետա-
դասելու կ'ընդէնէր, զի ճշմարիտ
է որ, եթէ իզմիրեանի հրա-
ժարականն ընդունուէն յե-
տոյ, Պատրիարքին ալ հրաժա-
րականն ընդունուած ըլլար, ա-
նուհետեւ տեղի ունենալիք պա-
տրիարքական տեղապահի մը
ընտրութեանը մէջ, կարի իսկ
կասկածելի էր որ իզմիրեան
սրբազան դարձեալ այնքան մե-
ծամասնութեան մը քուէն կա-
րենար շահիլ, զի նախորդ ընտ-
րութեան մէջ իրեն քուէ տուող-
ներուն շատն ալ անմիջապէս
ետքը իմացեր էին թէ իրենք
բարեմտութեամբ՝ մէկ քանի
մարդոց խարդաւանութեանը
բռնուել էին:

Իսկ եթէ այս ալ եղած լի-
նէր իզմիրեանի կուսակցու-
թեան բանը, դարձեալ պիտի
չ'յայտնէր, այլ իզմիրեան խմբ-
բազանին հրաժարականն ըն-
դունուէր կամ ոչ, Պատրիարքին
հրաժարականն ընդունուելուն
պէս իզմիրեան սրբազանի ընտ-
րութիւնն ալ միահողոյն ոչնչա-
ցած պիտի ըլլար, քանի որ ընդհ.
ժողովը, ըստ բացատրութեան
Դիւանին, զՄատթէոս սրբազան-
նքն ընտրած էր ո՛չ թէ Պատ-
րիարքական աթոռոյ փոխա-
նորդ, այլ բուն իսկ Պատրիարք
Ներսէս սրբազանին անձը ներ-
կայացնող փոխանորդը, որոյ ան-
ունամբ պիտի գործէր, կնքէր,
ստորագրէր և հրամայէր, Լու-
տի եթէ Ներսէս պատրիարք
չկար, Ներսէս Պատրիարքի փո-
խանորդ ալ չէր կրնար ըլլալ, և
Պատրիարքին հրաժարմանն ըն-
դունուելուն հետ միատեղ նա-
ևս լուրիսայն ընդունուած պիտի
ըլլար իզմիրեան սրբազանի ալ
հրաժարագիրը, Ուստի եթէ այս

դիտումով իւր խմբակը ետ ձգ-
գել կուզէր իւր հրաժարագրին
քուէի դրուիլը, կերեի թէ ա-
նապարանքի մէջ շատ սխալ և
խախուտ հաշուոյ մը վրայ հիմ-
նած ըլլալու էր իւր յատակա-
գիծը:

Եթէ այս չէր հրաժարագրի-
րն յետաձգելու ներքին դի-
տումը, ապա ուրեմն իզմիրեան
սրբազան իրօք ներքին և գաղտ-
նի ուրիշ պատճառներ ունեցած
ըլլալու էր հրաժարելու, և մաս-
նաւոր տեղեկութիւններ ալ
կան որք այս վեցին կարծիքը
զօրացնելու կ'նպաստեն:

Կ'հաւատեն արդարեւ թէ
իզմիրեան սրբազան, պատրիարք-
փոխանորդ ընտրուելէն առաջ
իսկ, իւր մասնաւոր և մտերմա-
կան տեսակցութեանց մէջ յայտ-
ներ է թէ՛ ինքը յօժար է ըն-
դունիլ պատրի. փոխանորդու-
թեան պաշտօնը, եթէ ընդհ. ժո-
ղովն իրեն տոյ քուէն, ի՞նչ ինչ
քնն իւր այդ փոխանորդու-
թեան պաշտօնը վարելու յա-
տակաղ ի՞նչ արդէն պատրաս-
տեր է եղեր, որոյ համեմատ
այս ինչ կամ այն ինչ խնդրոյ
մէջ սա կամ նա ընթացքը
պիտի բռնէ եղեր, և թէ ասոնց
հետ միատեղ՝ իւր գլխաւոր
ջանքն ու գործը պիտի ըլլայ
եղեր Բ. Դրան և Ներսէս Պատ-
րիարքին միջև ծագած ցրտու-
թիւնը բառնալով, վերստին ներ-
դաշնակ համաձայնութիւն մը
հաստատել և բարեկամական
յարաբերութիւններ վերահաս-
տատել:

Առանց հոս խնդիր ընել կամ
քննել ուզելու, թէ իզմիրեան
սրբազանի սոյն նպատակը կամ
յատակաղ ի՞նչ՝ յաջողութեան
մինչև ո՛ր աստիճան յոյս մը
կրնար ընծայել, մեղի պէտք ե-
ղած կետք սա է թէ, ընտրու-
թեանն առաջ իւր պաշտօնաւա-
րութեան յատակաղ ի՞նչ պատ-
րաստող ու բացատրող սրբազ

զան մը, ընտրուելէն ետքը հիմ-
նական պատճառ մը չկեցած
չէր կրնար հրաժարիլ:

Այս հիմնական պատճառին
ինչ տեսակ բան ըլլալը դժուա-
րին է քիչ մը գուշակել, բայց
եթէ ընդհանրապէս տարած-
ուած զրոյցներու հաւատք ըն-
ծայել պէտք ըլլալ, այդ զրոյց-
ներուն նախընտրելի, ընդհ. ժողովը
նոյն հանգամանքովը ընտրած
չըլլալն է՝ ինչ հանգամանքով որ
ընտրուի կուզէ եղեր իզմիրեան
սրբազան, այսինքն թէ՛ Ն.Ս.Շր-
բազում թիւեր կըսպասէ եղեր
որ ընդհ. ժողովը զինքը Պատ-
րիարքական աթոռոյ կամ Պատ-
րիարքութեան փոխանորդ ընտ-
րէ, և ոչ թէ Ներսէս Պատ-
րիարքին փոխանորդը, որպէս
զի ինքն ալ՝ փոխանակ ընդհ. շ-
րաւման գործող ստորակարգ-
եալ պաշտօնեայ մ'ըլլալու, այս-
տրիարքութեան պաշտօնով ան-
կախ և ազատ գործելու կոչե-
ցեալ պաշտօնեայ մ'ըլլալ:

Իզմիրեան սրբազանին այս-
գիտի դիտում մը տածելուն տլ
իբր ապացոյցիչ փաստ կ'համա-
րուի այն դէպքը, զոր ընդհ.
ժողովոյ վերջին նիստին մէջ ի
յայտ կ'ածէր Ատենայեան բա-
շան:

Սա երբ կիմանայ Գաբամա-
ճեան Մինաս Էֆէն . . . որ
ընդհ. ժողովոյ դիւանին սոյն
պատգամաւորը չէ կրցեր յա-
ջողիլ համադրու զՍ. Պատրիար-
քին որ նորընտիր փոխանորդն
ի պաշտօն հրաւիրէ, այն ատեն
Մայր դիւանը ինքը կ'պարտա-
ւորէ զրել իզմիրեան սրբազա-
նին, որ ինքը փութայ ներկա
յանայ Ս. Պատրիարքին և Նորա
հրամաններն ընդունելով՝ բա-
տանձնէ Պատրիարքական փո-
նորդութեան պաշտօնը Ազգ. ժո-
ղովով որոշուած սահմանին մէջ:

Իսկ Մատթէոս սրբազան,
փոխանակ Պատրիարքին երթա-
լով Ն. Սրբազնութեան հրաման-
ներն ընդունելու, աւելի նա-
խամեծար կ'համարէ հրաժա-
րականը գրիւն ընդհ. ժողովոյ:
Տարակոյս չկայ որ եթէ ի.
բօք այս է իզմիրեան սրբազա-
նի հրաժարման բուն պատճա-
ռը, իրաւունք ունէր գաղտնի
պահելու, զի ճշմարիտ իստե-
քով՝ այնքան դիւրաւ և հրապո-
րական զայտ խոստովանելու հա-
մար՝ մարդ չատ քիչ հաշուի դը-
րած ըլլալու է հասարակաց կար-
ծեաց հարկ եղած յարգանքն
ու ախարհութիւնը:

Վերջապէս ընդհ. ժողովը
Պատրիարքին հրաժարականը
ընդունելու անախորժ հարկին
առջեւէն խոյս տուած ըլլալու
համար, այնպիսի հանգամանք
պատր. փոխանորդ մը ընտրելու
կառաջնորդուի, որ բաւիշը չի-

նալու համար խոստովանած ա-
տեն լաբիւրինթոս կ'աւհարիսի,
որ Բաբելոն ա Սելա, ուրիշ ա-
զատելով դուրս ելնելու համար
միջոց մը գտնել կ'ճգնի ու կը
տադնապի:

Բայց ինչո՞ւ ընդհ. ժողովը
այս անել բաւիշ մէջ պիտի ի-
նար. — Պատրիարքին հրաժարա-
կանն ընդունիլն անկարելի և
անյարմար նկատելուն համար:

Յաջորդ յօդուածով մ'ալ
զայդ պիտի քննեմք, թէ ինչ-
քան իրաւացի էր ընդհ. ժողո-
վին իւր այս տեսակետին և մը-
տածման եղանակին մէջ:

Ընդհ. ժողովը թէպէտ իւր
վերջին նիստին մէջ, Պատրիար-
քի և փոխանորդի հրաժարմանց
խնդրոց լուծումը՝ Չատկական
տօներէն ետքը թողած էր, սա-
կայն կրօն. ժողովը իւր այս բշ-
աւոր նիստին մէջ, իզմիրեան
սրբազանին հրաժարմանը ազգ-
դործոց երեսի վրայ մնացած
տարտամ լքեալ և անստոյգ
վիճակը նկատողութեան առնե-
լով, և այս վիճակին ընդերկար
չարունակութիւնը անպատեհ և
ազգ. շահուց մնասկար դա-
տելով, հարկ համարեր է ազգ-
երեսի փոխանները յառաջիկայուր,
որ արտաքոյ կարգի գումար-
ման հրաւիրել:

Հետեւեալը ընդհ. ժողովը
արտաքոյ կարգի նիստ ունի
յառաջիկայ ուրաթ օր, հրա-
ժարմանց խնդիրը լուծելու:

Ս. Պատրիարքը այս կիրակի
օր Բերայ գաղղիական դեսպա-
նատունը երթալով Պ. Յուրնիէի
այցելութիւն մը տուաւ, դես-
պանին այսօր Դաղղիա ուղևորե-
լուն տղթիւր:

Յրնուզի վանահայր Նիկողոս
եպիսկոպոսը երէկ աղերսագիր
մը տուեր է մեծ եպարքոսին
խնդրելով որ թէ՛ իրեն և թէ՛
իւր ընկերակցացը թոյլտուու-
թիւն ինչի հայրենիք վերադառ-
նալու, յայտնելով միանգամայն
որ եթէ դատախազ մ'ունին
իրենց դէմ՝ պատրաստ են հոն
ի դատ մտնելու, զի իրենց վրայ
գրուած զրպարտութիւններն
բացէ ի բաց կ'մերժեն:

Յար կ'հաւատտէ երէկ թէ,
Դաղղիոյ դեսպան Պ. Յուրնիէ
նամակ մ'ուղղելով վէհ. Սուլ-
թանին, թախանձանօք խնդրե-
ր է որ հասունեան խնդիրը լուծե-
լով վերջացնէ, Սոյն գրութեա-
նը վրայ՝ վէհ. Սուլթանն ալ հը-
րամայիւր է որ Հասունի պատ-
րիարքական Պէրաթը շնորհուի:

Կայսերական սոյն հրամանին
վրայ մեծ եպարքոս խալիքա-
տին բաշա հետեւեալ շնորհաւո-

րական նամակն ուղղեր է բշ. օր
Հասուն գերապայծառին:

«Առ Հասուն գերապայծառ
պատրիարք Հայ-կաթողիկոսց,

«Ամբողջ օամ: Կայսրութեան
մէջ գտնուած հայ կաթողիկոսաց
պատրիարքութիւնը և Կիլիկիոյ
կաթողիկոսութիւնը այս անգամ
կայսերական հրամանաւ յանձն
ձեռ տրուած լինելով, զայս ներ-
կայիս Զեզ կ'հաղորդեմ:

19 մարտ 1295 ԽԱՅՐԷՏՏԻՆ

Հասուն գերապայծառին
պատրիարքութեան Պերաթը
թէպէտ չէ ելած տակաւին,
իսկ ատոր երեւել քանի մը հար-
իւր ոսկւոյ ծախուց դումարէ
մը կախումն ունենալով, եպար-
քոսական գրութեամբ Հասուն
էֆ. պատրիարքութիւնը վեր-
ջապէս հաստատած կ'համարուի
Պ. Յուրնիէի միջամտութեանը
և թախանձանացը շնորհիւ:

Եւ թող տակաւին պիտէ
մեր պաշտօնակիցներէն մին, որ
ինքը բնաւ չհաւատար թէ Դաղ-
ղիոյ դեսպանը թուրքիոյ քրիս-
տոնեայ հասարակութեանց մէ-
կուն ի նպաստ և միւսին ի վնաս
ասոնց գործերուն խառնուի ու
միջամտէ:

Եթէ ամեն դիտցած ու
հաւտացածն ալ այսպէս է նէ՝
ստուգիւ չա՛տ մե՛ծ . . . օգուտ.
նէր պիտի ջամբէ այդ թերթը
թէ իւր ընթերցողաց և թէ
ընդհ. ազգին. զոր շարունակ
խարելն կարծես իրեն մասնա-
ւոր հաճոյք մը բրած է:

Երբ մարդս դէպքերուն և
իրողութեանց առջիւ կամաւ
կոյր ըլլալ կ'ուզէ, ալ դորա
ալքը բանալու համար Յիսուսի
թուքն ալ բաւական չէ:

Կ'հասկնան հիմայ թէ Գիւ-
բէլեանի վերադարձը նոյն իսկ
Պ. Յուրնիէի գործն է եղեր, եւ
թէ այդ դարձը «Ժիզուիթու-
թեան արժանի գործ մը» հըռ-
չակելը՝ նոյնինքն զՊ. Յուրնիէն
«Ժիզուիթութեան գործի» ան-
ուանելուն հետ կ'հաւաստուի:

Յիշեալ թերթը կ'կարծէ՝ ար-
դեօք թէ Հասուն գերապայ-
ծառը ցոյց չէ՝ տուած Պ. Յուր-
նիէի Հայոց Պատրիարքարանի
կէս պաշտօնական թերթին այդ-
երկու նախատական տողերը, և
կ'կարծէ՝ թէ Պ. Յուրնիէ ալ այդ-
մասին ակնարկութիւն մը չէ՝ բ-
րած առ Ներսէս Պատրիարքն,
սորա բրած վերջին այցելու-
թեանը միջոցին:

Աստիկ ազգին՝ տառնկ ալ
պաշտօնական թերթ:

(Ա թէլ մէթոք թէլ վալէ):

Հակահասունեանք իմանա-
լով որ Հասուն գերապայծառին
պատրիարքութեան և Կիլիկիոյ
կաթողիկոսութեան Պէրաթը
Յուրնիէն վաւերացմանը են-

թարկուեր է, սոյն որոշման դէմ
բողոքագիր մը մատուցեր են
Բ. Դրսն:

ՀԱՅՈՑ ԲԱՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
Բ.

Երբ կ'տեսնենք ժողովուրդ-
մ'որ դատարարական թեան էա-
կան միջոցները կ'ընդունարէ
և կրթութեան յատուկ ծրա-
գիրներ ունենալով՝ անոնց գոր-
ծադրութեան իր բոլոր նիւ-
թական կարողութեամբ կ'օգ-
նէ, երբ՝ կ'տեսնենք ժողովուրդ-
մ'որ վարչային կամ ազգ. ունէ
էական խնդրոյ մ'առթիւ անմի-
ջապէս կ'համաձայնի և իր բո-
լոր անհատական ու հաւաքա-
կան զօրութիւնը կ'թափէ որ ա-
նոր յաջողութիւնն ապահովէ:
Երբ կ'տեսնեմք ժողովուրդ մը
որ իր մտաւոր ու բարոյական
զարգացման համար կ'ընտրէ
այն ամեն ազգու միջոցներն որ
ձեռնհաս ու ներհուն անձերու
կողմէ կ'առաջարկուին և ամեն
զոհողութիւն յանձն կ'առնու-
զանոնք ի գործ դնելու համար,
երբ ինքն իր վրայ վստահելով՝
արիւթեամբ կ'կատարէ ինչ որ
օգտակար, լաւ և ընդհ. շա-
հուց նպատաւոր է, երբ իր
պարտոյց և արդարութեան ըզ-
գացումն ունենալով՝ ինքնաբե-
րաբար կ'դատապարտէ պար-
տաւանցը ու անիրաւ և իր
սահմանին մէջ բարոյական ու
վարչային ինքնօրինութեան
պայմաններն անթերի կ'կատա-
րէ, վերջապէս երբ կ'տեսնենք
ժողովուրդ մ'որ՝ թէ և «Ֆիզի-
քապէս» մի ամփոփ մարմին չը
կազմեր, գէթ կ'լանայ անոր
հասնելու համար՝ «մաւաղորտ»
պէս մի ամփոփ մարմին դառ-
նալ, սեպհականելով այն ամեն
գործիքներն զոր արդի քաղա-
քականութիւնը իրեն կ'հայթայ-
թէ, այն ատեն կ'ըսենք որ
այդ ժողովուրդն իր յատուկ
քաղաքականութիւնն ունի և
պիտի ապրի: Այս պարմանե-
րուն գէթ երեւոյթը կա՞լ Հա-
յոց մէջ, Կարելի չէ բացար-
ձակ ստորադասական պատասխան
մը տալ: Վասն զի՝ մեր մէջ՝
թող երկրորդական՝ նոյն իսկ
ազգ. հիմնական մի շատ խոն-
դիրներու մասին դիւռ ևս ցու-
աւրի անհամաձայնութիւն մը կը
տիրէ, անհամաձայնութիւն՝ որ
մասամբ մեր թեթեւամտութեան
արդիւնքն է, և ազգ. նպատա-
կի մը հասնելու համար շատ
տեղ տարբեր ճանքանք կ'բռ-
նենք ու այսպէս իրարմէ հե-
ռանալով առիթ կ'տանք մեր
թշնամիներուն յաղթութեան
իրողութիւններ պակաս չեն այս
մեր ըսածը հաստատելու: Ազ-
գային խնդիրներու կարգին մէջ
եթէ յանկարծ դպրոցական

Հիմնարկութեան մը պէտքն
դառնալու, ահա կ'աշխատէր պաշ-
տօնական մարմինները զատ,
տեղութեան մարդիկ զատ, ան-
հատները զատ յատակագիծներ
ու ծրագրերով մէջ կ'երեւն, և
ձեռնհաս անձերու կարծիքն
առ ոչինչ կ'զրեն. կ'ուզեն որ
ժամագործին գործը կոչկալա-
քըն ընէ, դաստիարակին գոր-
ծը խոհարարը, ժողովականին
գործը դռնապանը, եթէ առա-
ջարկովի դպրոցներու մէջ կ'ու-
նեն հին փառած մեթոտներ,
զեղուին աշխարհիկ ուղղութիւն
մը առ, կրօնին՝ ընդարձակ նը-
շանակութիւն մը, դիտութեանց
օրինակոր մուտք մը, և ահա
կ'երեւն միւլեաւոր կրօնաւորն
համ կարծաւոր գրագէտը կը
քարոզէ որ Հայաստանից ե-
կեղեցիէն դուրս եղողը հայ չէ,
թէ և Հայ անունը կրէ, հին գը-
լուսը՝ գրաբանի երկնային ծա-
ղումը կ'երգէ, նոր իմաստակը՝
արդի գիտական ուսմանը կը
դատաւարտէ և դպրոցներու
իրեն դասագիրք Սաղմոս ու
կտակարան կ'առաջարկէ, քա-
ղաքական խնդիրներու կարգին
մէջ՝ եթէ զինուորագրութեան
խնդիր ծագի, զինուոր գրուի-
լը կ'մերժեն, թէ և հայրենասց
ազատութեան կ'ստեղծան, եթէ
Հայաստանի ինքնօրինութեան
խնդիրը վեր ելնէ՝ բուն Հայաս-
տանը կ'մոռնան, և ոմանք
«հիւսիս», ոմանք հարաւ և ո-
մանք արեւմուտք նայելով՝ ի-
րենց ներքնաթիւններն ու հը-
րահանգները այն կողմերէն
կ'ապստեն, և ազգ. ապագայ
վիճակին նկատմամբ խնդիրն իր
պարզութեան մէջ նկատողնե-
րուն ձայնը կ'ստեղծեն և չեն-
լու տեղ կ'աւրեն, եթէ ազգ-
դուտ ծառայութիւն ու արժա-
նիք վարձատրելու և ազգավը-
նաս անիրաւութիւն պատժելու,
եթէ ուստադրութ կրօնական
մը կարգէն չընելու և հայրե-
նասեր ու արթուն հովուի մը
պարտ ու պատշաճ մեծարանք
աւարտ, եթէ Հայաստանի ա-
պահովութեան ու բարօրու-
թեան միջոցները փնտռելու
հարկը տեսնուի, ամեն կողմէ
զանազան և օտար կարծիքներ
հակառակ ցոյցեր երևան կ'ել-
նեն, որ արդարութեան գաղա-
փարին չզոյլութեան և հակա-
մարտ քաղաքականութեան հե-
տեանքն են, Ծառեր ինքնօրի-
նութիւն կ'ստեղծեն և բանապե-
տութեան ծոցը կ'մտնեն, լու-
սաւորութիւն կ'ապահովեն և
խաւարային գործեր, նախա-
պաշարութիւն կ'զուլեն, յառա-
ջարկութեան կ'ուզեն և յետա-
գիւնութեան դատաւարտելի
ընթացք մը կ'ընեն, Հայաս-
տան ու Սահմանադրութիւն կը
գոչնեն և Հայաստանի ու Սահ-
մանադրութեան վրայ որոշ գա-
ղափար մը չունին, Այս անկեր-
այարան գրութեան մէջ գտնե-
լուող ժողովուրդ մը ի հարկէ
քաղաքականութիւն մը չկրնար
ունենալ, այլ յառաջագիւնու-
թեան յետին աստիճանի վրայ
պիտի գտնուի և բնապէս ու-
րիշի օգնութեան պիտի կրօտի
միշտ որ քալէ, միշտ բարձր իշ-
խանութեան մը պիտի գիտնէ որ
զինքն պաշտպանէ, միշտ կրնա-

րական դեր մը պիտի խաղայ
աշխարհի վրայ, և եթէ երբե-
մը՝ բուն պարագայից ճշման
տակ՝ կենդանութեան նշաններ
յայտնէ, այդ նշաններն ալ պի-
տի դադրին, նոյն պարագայից
վերնալուին, և ցոյց պիտի տայ որ
ինքն իր ճակատագրին տէրը չէ:

ԱՅԼԵՒԱՅԼԻ

Յար կ'հաւատնէ թէ Դուռը
տակաւին իր վերջին որոշումը
չէ տուած Արեւելեան Բուժէլի
գաւառին խառն զօրքով գը-
րաւմանը մասին, և թէ Անգ-
ղիա և Աւստրիա կուզեն եղեր
որ այդ գրաւումը Սուլթանին
հաճութեամբն ու հաւանու-
թեամբն ըլլայ:

— Լիւնանիւն կուսակալ
Բիւսթէմ Բաշա և Հօպարթ Բա-
շա վաղը իտալիա պիտի մեկնին,
Անգղիոյ Վիկթորիա թագուհին
յանուն վեհ. Սուլթանին ող-
ջունելու պաշտօնով:

— Անցեալները մեր մէկ Տե-
սութեանը մէջ կարծիք յայտ-
ներ էինք թէ՛ Արեւելեան Բու-
մէլի մէջ պուլկարաց հանած
ընդդիմութիւնն ու խռովու-
թիւնը աւելի ելեւմտից ընդհ-
անօրէն Պ. Շմիտի անձին դէմ
ըլլալ կրնաէին, քան թէ իւր
պաշտօնին դէմ, այնպէս որ Բ-
սած էինք՝ եթէ Պ. Շմիտի տեղ
որ անդղիացի մնէ, Պ. Գու-
թուլի գաղղիացին ընտրուէր
Արեւելեան Բուժէլի ելեւմտից
ընդհ. տնօրէն, պուլկարաց իւր-
աւութիւնն ու ընդդիմութիւն-
ն անվիճապէս դադրած պիտի
տեսնէինք:

Ստուգիւ մեր այս կարծիքն
այս անգամ լիովին կ'ըմբարտէ
Ֆրիւպէի մէջ հրատարակեալ
նոյն անուն յունարէն թերթին
վերջին թիւը, որն որ հաւաս-
տելէն յետոյ թէ՛ Պ. Շմիտի
դէմ ելած պուլկարաց խռովու-
թիւնն զրգուղի ու առթողը
նոյն իսկ իր անձն է, փափաք
կ'յայտնէ որ խառն Յանձնաժ-
ողի ալ պիտի փութայ Պ. Շմի-
տի տուած հրատարակեալ լու-
սաթի համարելով, ընդունել
զայն և տեղը ուրիշ մէկն ընտ-
րել:

— Բուսնու գի. հրամանատար
Թօշմաքօֆ գորապետը կառքով
գացած ատեն վար ինտրով կառ-
քէն, մարտ 13/25ին մեռեր է:

— Տէնիզլիէն հետեւեալ ոճ-
րագործութեան գէպքը կ'հա-
ղորդեն. — Յունիտ ամսոյ մէջ
երկու յոյն վրանին 150 ոսկի
ունենալով հետերին ալ Չէք-
քէզ մ'առնելով, ապահովու-
թեան համար, Սարաքէօյէն կը
մեկնին Աք-Քէօրիւլի մօտ Գա-
վաթ-Պաշը երթալու տեղէն հաւ-
կիթ պիտի դնէին: Մարդիկը
ճանաչ երեքէն վերջը, ալ մէկ
մ'ալ ուր երթանին չգիտցուլ
և անյայտ կըլլան, երբ մարտ
9ին Գալվաթ-Պաշիէն 10 բուլ-
հետու տեղ մը երկու քին ալ ըս-
պանեալ գիտկները կ'գտնե-
ն: Կերելի թէ հետերին գա-
նալով Չէքքէզ, ուրիշ քանի մը
չարագործաց հետ միանալով իր
Չօրպահներն ուղանան է, վը-
րանին գտնուած 150 ոսկի գու-
մարը կ'զուլան: համար Սպա-
նութեան լրոյն վրայ, օտարկա-

նութիւնը 2 չէքքէզ և 1 սրճա-
րար մը կ'հերքակալէ, իսկ բուն
մարդասպան չարագործը գեռ-
գտնուած չէ, որն որ Գարահի-
սար փախած ըլլալ կ'կարծուի
եղեր:

ՀՆՈՒՅԻՐԱՒՈՐԵՐ

Ս. Բէթերպուրկ 31 մարտ
Արեւելեան Բուժէլին խառն
զօրք գրաւելու խնդիրն ըս-
կըզբմամբ ընդունուած է:

Թուրքիոյ Աւստրիոյ, Ռու-
սիոյ և Անգղիոյ զօրք զրկելին
հաստատ որոշուած է: Իտալիա
ալ մասնակից է սոյն խառն գը-
րաւմանը, բայց սա զգուշաւո-
րութեամբ կրնալուէ, Գաղղիոյ
որոշումը գեռ յայտնի չէ, բայց
ստոյգ է թէ Գերմանիա բնաւ
պիտի չմասնակցի այդ խառն
գրաւմանը:

Մարտի 31 մարտ
Սե Ժողէն հասնող նաւերուն
վրայ զրուիլ որոշուած քարտն.
թիւնն 3 աւուր իջնելի որոշեց
քաղաքապետական ժողովը:

Այս անգամ հասած
Վիեննա 1 ապր.— Իրեափ.
ժողովոյ գիւնարին յանձնուած
հարցապնդումը՝ կ'հարցնէ թէ
զինուորական օրինաց համաձայն
է որ աւստր. զօրքերն Արեւել-
եան Բուժէլի պէս ոչ-սահմա-
նակից և ոչ-թշնամի օտար եր-
կիր մը գրաւելու համար գոր-
ծածուի: Ուրիշ հարցապնդում
մ'ալ կ'հարցնէ թէ Արեւելեան
Բուժէլին խառն զօրք գրաւե-
լու լուրերն ճիշդ են:

Բարիդ 1.— Երբախոյոյթ խոր.
հրդարանին Բարիդ փոխադ-
րուելուն վերաբերեալ վիճարա-
նութեան օրաճգումն 126ի դէմ
157 քուէով ընդունեց:

Հանտրա 1.— Հարկ. Խորհրդ-
դարանին մէջ Չուլուկներուն դէմ
բացուած պատերազմը մեղադ-
րելու համար Պ. Տէքի բրած
առաջարկը 246ի դէմ 306 քը-
ուէով մերժուելով:

Հասօր 1.— Գապուլէն առ-
նուած լրոց նայելով Եադուպ
խան որոշէր է ցլետին շունը
կռուիլ:

Բէթերպուրկ 1.— Կառա-
վարութիւնը Մէրվ (Աֆղանիս-
տանի սահմանագրուիւր) զօրք
զրկելն դադարեցոյց:

ԴՐԱՍՏԱՆ

Այս անգամ քաղաքացաւ	12.38
Թղթադրամ	825.00
Բուժէլի	45.00

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ,
հրապարակին գնովը քայմէ գը-
նելով վերջնելու համար, պա-
լատան աւելորդ արծաթեղէնե-
րն փողերանոցը տարուելով
գրամ կ'ստեղծուին, և այդ կոխ-
ուած գրամովը թաղ թաղ բը-
նակիչներէն քայմէ առնելով փո-
խանակելու գործողութեանը
վրայ հսկելու համար, Սուլթա-
նին նախագահութեամբ յանձ-
նաժողով մը կազմուէր է, որոյ
անդամներն են՝ Գալի Օման
բաշա, Նամիք բաշա, Ֆուադ
բաշա, առաջին սենեկապետ Համ-
ալ բաշա, Չիւհաի էֆ. Տիւղ

եան Միհրան պէյ, Կայսեր անձ.
նական գանձուն տեսուչ Յէհմէ
էֆ. և Ապտ-Իւլ-Յէտտահ էֆ:

Սոյն որոշման գործադրու-
թիւնը Սուլթանէն հրամայուե-
լով, կառավարութիւնն ու յայ-
րանին համար յատուկ օրէնք
մը կ'հրատարակէ այսօր, որոյ
համեմատ գրամ կ'ստեղծուի քա-
լատան արծաթեղէններն ամեն
մէկ անգամ փողերանոցը յանձ-
նուելուն, և մէկ օրուան մէջ
կնքուած գրամին ինչ քանակու-
թեամբ ըլլալը յայտնող երկեր-
կու ցանկ և իրժախապէր պիտի
ստորագրուի ու կնքուի եղեր,
մէկը փողերանոցը միաւրու, միւսն
ալ պալատը զրկելու համար:

Ասկից զատ քաղաքապե-
տութեան ձեռքը մալրաքաղա-
քիս բոլոր թաղերուն մէջ կա-
տարուած նոր աղագահարք
(Թահրիրի նուֆուս) իրեն հիմն
բանուէլով Պոլսոյ բնակչաց թը-
ւոյն համեմատ գրամ տրուելով
քայմէ պիտի առնուի հրապա-
րակի օրուան զնալը, հետեւ-
եալ կերպիւ:

Պոլսոյ բոլոր թաղերուն և
արաւ բնակչաց մէկ ցանկը, այ-
բուրենի կարգաւ, շինուելով
մէկ օրինակը պալատը, միւսն
ալ փաղաքապետութեան քով
պիտի մնայ:

Որ թաղին բնակիչներէն որ
այն օրը քայմէ առնուելով դը-
րամ պիտի տրուի, և ինչ քա-
նակութեամբ որ քայմէ պիտի
առնուի նէ, օր յառաջ նոյն
թաղին պիտի ծանուցուի իւր
Միթարին ձեռքը: Որոշեալ
օրը թաղին բնակիչներն, ըստ
ծանուցման՝ մարդ գրուի քանի
ղլի քայմէ տալ որ պիտի իւ-
նայ, այնքան թղթադրամ թա-
ղին միթարին պիտի յանձնեն,
որպէս զի սա ալ որոշեալ օրը
փաղաքապետութեան ապարան-
քը նստող յանձնաժողովին ներ-
կայանալով, որոշեալ քանակու-
թեամբ գրամն առնէ և հրա-
պարակի օրուան զնովը տեղը
թուղթ տայ, երկուստէք ալ
ստորագրեալ ընկալող իրենց
փոխանակելու պայմանաւ:

Միթարը վերջը իր թաղը
գառնալուն, նոյն թաղի բնակ-
չաց տուած քայմէին տեղ առած
գրամը պիտի յանձնէ իւրա-
քանիւրին տուած թղթին հա-
մեմատ, և ամեն օր այս եղա-
նակաւ փոխանակելու թղթադը-
րամին գումարը լրագրաց մի-
ջոցաւ պիտի հրատարակուի, և
փոխանակեալ քայմէները կրտ-
րուելով (զմպոյանաբաք) կէսը
տուողին, կէսն ալ առնողին քո-
վը պիտի մնայ:

— Սոյն հրամանագիրը ինչ
քան քովելի, այնքան ալ սորա
ճշդ իտ գործադրութիւնը գե-
ուարին և անհնար կ'լիուի մեղ:

— Ուրիշ պաշտ. կանոնադր
մ'ալ ուրիշ յանձնաժողովոյ մը
կազմութիւնը կ'ստահանէ, ասոր
ալ պաշտօնն ըլլալով թէ՛ Պոլ-
սոյ ժողովրդոց և թէ գաւառ-
ներէն գալիք քայմէի բարձմա-
նքն ի նպատակ շնորհուած թղթ-
թաղերու հաւաքմանն ու ընթ-
մանը եղանակին ու զործադր-
ութեանը վրայ հսկել:

